

Közoktatási szakmai fórum a minisztériumban

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium több ízben vont be társadalmi szervezeteket döntések előkészítésébe. Ezt az eljárást követte a minisztérium szakmai irányítási főosztálya, amikor a kormányzati munkából eredő tennivalók eredményes ellátása végett *közoktatási szakmai fórumot* hozott létre. Az új szervezet szigorúan csak szakmai kérdések megtárgyalására (az oktatásügyet érintő problémák, elképzelések feltárására, egyeztetésére, ütköztetésére) szorítkozik.

A szakmai fórum tagjai résztvevői hat csoportba, úgynevezett *oldalakra* tömörülnek, ezek a következők: *a minisztérium, a felsőoktatási szervezetek, pedagóguskamarák, szaktanári egyesületek, általános pedagógiai egyesületek, valamint a diákok és szülők szervezetei.*

Minden oldal maga dönti el, hogy kiket fogad tagjai sorába, és ugyancsak önállóan szabályozzák működési rendjüket is, a közoktatási szakmai fórum ügyrendjével nem ellentétes módon.

A fórum munkáját *előkészítő tanácskozás, konzultációs tanácskozás és egyeztető tanácskozás* keretében folytatja. Az előkészítő tanácskozások napirendjén alternatívák kidolgozása, a döntést előkészítő kérdések előzetes egyeztetése szerepel. A konzultációs tanácskozás célja el-

sősorban tájékoztatás, tájékozódás. Az egyeztető tanácskozás döntéseit az érintett oldalak teljes egyetértésével hozhatja meg.

A közoktatási szakmai fórumon született döntések lehetnek *megállapodások, állásfoglalások, javaslatok.* A résztvevők mind a tanácskozás előtt, mind az után álláspontjukat a nyilvánosság előtt kifejtik. A sajtó képviselői az előterjesztéseket előzetesen megismerhetik, a tanácskozásokat a helyszínen nyomom követhetik.

Első alkalommal október 12-én ült össze a szakmai fórum. A nagy érdeklődésre jellemző, hogy hetven társadalmi szervezet küldte el képviselőjét az alakuló ülésre, amelyen az ügyrend megtárgyalása és elfogadása után a résztvevők tájékoztatást hallgattak meg a nemzeti alaptantervről és a vele kapcsolatos feladatokról.

Baranyi Károly főosztályvezető elmondta, hogy a fórum nyitott. Továbbra is várják az érdeklődő és a magyar közoktatás korszerűsítését szívükön viselő szakmai szervezetek csatlakozását. A minisztérium a jövőben csak a pedagógustársadalom véleményének meghallgatása után kíván döntéseket hozni; e cél elérésében a közoktatási szakmai fórum hathatós segítséget nyújthat a tárcának.

P. K. I.

Sortűz a történelemkönyvekre

A társadalmi-politikai rendszerváltás kezdete óta a XX. századi történelem tanítása szenvedélyes támadások kereszttüzében áll. Már az 1992-es tanév eleji sajtótájékoztatókon is magyarázkodniuk kellett az állami tankönyvkiadás munkatársainak az átigazított történelemkönyvek tartalmáról, kiadásának háttéréről; a napisajtóban és a tanári gyűléseken azóta sem lanyhuló összűz zúdul a XX. századi történelmet tárgyaló kiadványokra.

Úgy látszik, egyelőre szinte lehetetlen dűlőre jutni századunk történelmének tanítását illetően. Kimondva, ki-

fehérterrorjának, ám feltűnően keveset írtak a vörös uralom elnyomásáról; ez a szemlélet nem fogadható el a tárgylagosságra törekvő Nemzeti Tankönyvkiadó számára. Helyette a Vázlatok a XX. század történetéről alcímű kézirat szerzője, Rubovszky Péter budapesti középiskolai tanár kapott megbízatást.

Október 15-én sajtótájékoztatón mutatták be a Rubovszky-könyvet, és az újságírók megismerkedhettek azokkal a lektori véleményekkel is, amelyek a Magyar Lajos Alapítvány tankönyvének fogyatékoságaira mutattak rá. (Egyébként más kiadó gondozásában nemrégiben ez a könyv is megjelent.) A Rubovszky-féle, új módszerek alapján készült tankönyv iskolai fogadtatásáról heves vita bontakozott ki a résztvevők között.

Előjáróban *Ábrahám István*, a Nemzeti Tankönyvkiadó igazgatója tárgyilagos helyzetelemzést adott a tankönyvkiadás mai állásáról. Világszerte megfigyelhető irányzat, hogy az egy-egy témába vágó tudományos ismeretek teljes körét (központi tantervi utasítások szerint) tárgyaló tankönyvek ideje szinte mindenütt lejárt. A jelen és a jövő mindenütt az úgynevezett *magtankönyveké*, amelyek a téma tananyagának csak a szilárd vázát tartalmazzák, és az ehhez kapcsolódó szükséges részismereteket – a pedagógiai önállóság jegyében, tantervi iránymutatás szerint – maguk a tanárok jelölik ki a diákok számára; a magtankönyv könnyen hozzáférhető segédanyagokkal válik teljessé. A kiadó igazgatója jobb magyar szó híján (a nemzetközi szakirodalom szóhasználatához igazodva) *szatellitoknak*, tehát afféle pedagógiai műholdaknak nevezte a magtankönyvhöz csatlakozó *olvasókönyveket, szöveggyűjteményeket* s más ismeretterjesztő *dokumentumokat*. A Rubovszky-féle tankönyv tehát olyan magtankönyv, amely csak a hozzá csatlakoztatható segédletekkel együtt teljes értékű. (Kár, illetve hiba, hogy ezeket, illetve a bibliográfiát a könyv nem tartalmazza.)

A tájékoztatót részt vevő tanárok, történészek, újságírók hozzászólásaiból az derült ki, hogy az illetéknéppen összeállított tankönyv ma még sokkoló hatása a pedagógusok és a történelemta-

nítás iránt feltűnően nagy érdeklődést mutató laikus közvélemény számára. Bizonyára ez a társadalomlélektani feszültség is szerepet játszik napjaink politikai indíttatású tankönyvháborújában, amely az iskolát akaratlanul is a politikai szerencsevadászok terepévé változtatja.

A tankönyvkiadási esélyegyenlőséget követők a Magyar Lajos Alapítvány történelemkönyvére hivatkoznak, amelynek szerzői kutatók és egyetemi oktatók. A Nemzeti Tankönyvkiadó nem kíván ideológiai-politikai ütközésekbe bocsátkozni, harcot hirdetni a baloldali eszmék ellen. Ehelyett az ismeretterjesztés centrumában állva a történelmi események tárgyalásában *az objektív megközelítést tartja egyedül elfogadható módszernek* a tankönyvkiadásban.

Világos és tisztességes álláspont, ám a tájékoztatót nem mindenki értett ezzel egyet. *Miklósi László* a Történelemtanárok Egyesületére való hivatkozással a Rubovszky-féle tankönyvről teljes mértékben elmarasztaló véleményének adott hangot. Egy történelemtanár az állította, hogy a vázlatos tananyag nem segíti elő az érettségire való felkészülést. A jelek szerint a történelemtanárok egy részének ez idő tájt nem lehet a kedvében járni. Szerencsére lehet válogatni a tankönyvekből, napjainkban már harminc kiadó kínálja a tankönyveket.

Örvendtes, hogy *Ábrahám István* és a Magyar Lajos Alapítvány nevében felszólaló *Szekely Gábor* álláspontja megegyezett abban: ideje volna már abbahagyni a vádaskodást, amelynek nincs és nem is lesz nyertese, ellenben a háborúskodásnak annál több vesztese lesz, mindenekelőtt a diákság.

Abszolút független tankönyv nem létezik, ilyent nem is lehet írni, tárgylagosságra azonban minden szerzőnek törekednie kell, akárhol dobog is az illető szíve. A szatellitokkal együtt keringő magtankönyveket pedig meg kell szoknunk, többet érnek a bőbeszédű „mesegyűjteményeknél”. És talán nincs messze már az az idő, amikor majd az iskolában dől el, a használatban mérettetik meg, s nem a politikai csatamezőkön, hogy mit ér egy tankönyv.

P. K. I.